

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КИСЛОТОНЕЙТРАЛІЗУВАЛЬНИХ ТА ОЛУЖНЮВАЛЬНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ПРИРОДНИХ МІНЕРАЛЬНИХ ВОД

©М. О. Гайсак, Л. В. Дичка, О. П. Голубка, С. Т. Шуберт

ДУ «Науково-практичний медичний центр «Реабілітація» МОЗ України» м. Ужгород

Вступ. Здатність природних мінеральних вод (МВ) до сприятливого олужнювального впливу (ОВ) на організм людини сьогодні активно застосовується в неінтенсивних методах природної детоксикації при субклінічних явищах метаболічного ацидозу. Незважаючи на те, що рН більшості МВ коливається в діапазоні 6,8–7,2 і загальний ОВ притаманний практично всім типам МВ, водночас ступінь виразності та спрямованість цього ефекту кількісно різняться.

Мета дослідження – опрацювати діагностичну цінність та критерії кількісної оцінки ОВ природних МВ та провести порівняльне дослідження цих показників для МВ основних родовищ Закарпаття.

Матеріал і методи дослідження. В умовах *in vitro* проведена кількісна оцінка ОВ 13 природних МВ різного складу та мінералізації (від 0,3 до 11,6 г/дм³) в 65 серіях досліджень. Оцінювали буферні властивості – буферна ємність (БЄ) та нейтралізувальна здатність (НЗ), які визначають вплив МВ на шлункову секрецію, та ОВ – за показником PRAL (potential renal acid load) за T. Remer, F.Manz), який кількісно оцінює їх загальний вплив на кислотно-лужну рівновагу організму.

Результати й обговорення. Проведені дослідження показали, що буферні властивості залежать не від загальної мінералізації МВ ($\rho=+0,08$), а від концентрації в ній гідрокарбонатів ($\rho=+0,92$). Прямо

пропорційна залежність від мінералізації ($\rho=0,98$) існує лише для МВ, в аніонному складі яких домінують гідрокарбонати. Кількісна оцінка потенційного кислотного навантаження МВ (PRAL) показала, що практично всі досліджені МВ мають величину PRAL < 0 з коливаннями 50,5–115,6 – для гідрокарбонатних МВ та 7,1–30,1 – для хлоридних та сульфатних, тобто мають сприятливий ОВ на кислотно-лужну рівновагу організму.

Висновки. Відповідно до виявлених критеріїв, при шлунковій гіперсекреції краще призначати МВ з високими показниками БЄ та НЗ. МВ з переважанням хлоридів та сульфатів доцільніше вживати у поєднанні з антацидами, або в комбінації з МВ гідрокарбонатного типу, а також при компенсованих станах шлункової гіперсекреції та невисоких показниках кислотності. Водночас, практично всі природні МВ мають сприятливий вплив при субклінічних явищах метаболічного ацидозу.

Перспективи подальших досліджень. Результати проведених досліджень свідчать про необхідність подальшого аналізу ступеня виразності та спрямованості ОВ природних МВ різної бальнеологічної належності та дослідження кореляційних зв'язків цих показників з особливостями динаміки клінічних та лабораторних показників при явищах хронічного метаболічного ацидозу та кислотозалежних станах.